

anders bij de uitholling wordt gebruikt en het ontbreken van bepaalde bronnen bij de volgende opsomming wijst eveneens in deze richting), nergens een plat mes afgebeeld vindt maar wel op meerdere plaatsen een haak-achtig: de A L G geeft er een, genaamd *araza* (misschien hetzelfde woord als *racène* bij Haucotte, daar zonder illustratie), Ducarme—Gozin beelden een *rwine* af voor Crupet, enigszins afwijkend van vorm maar met een duidelijke krul aan het einde; ook de afbeelding bij de *erwine* van Delvaux geeft het krulletje. Men is geneigd om dan ook maar hetzelfde te verstaan onder de *ruine* van Vauchelet, de *rwine* van Noël, de *rwine* of *erwine* van Ducarme—Gozin, voor Rance vermeld, de *rwine* van Lavacherie, Awenne en Laiche-sur-Semois en de *erwinne* van Bourlers, die Feller documenteert. Men kan daarbij echter niet voorzichtig genoeg zijn, getuige het feit dat een gekruld bodemmes in Crupet ook verschijnt onder de naam *grat'rèce* (cfr. kaart 2 sub F).

Ik geloof niet, dat de *rüümhaken* van Büld, de *räumhaken* van Schepers of, het *Bodemmesser*, -*mets* dat het Rhein. Wrtb. in de Zelfkant heeft gevonden (1833), het *Bodenmesser* van Porselen, de *Räumerhaken* van Niederrhein of het *Siemetz* van Heinsberg, een mes zonder krul, in staat zijn nog nieuw licht op de zaak te werpen.

7. Kloofgereedschap

A

Materiaal voor de kaart werd geleverd door de antwoorden op vraag 1 van lijst 29a. Toegevoegd werden de gegevens van V a k t a a l. Wij beperken ons tot de klovende werktuigen in engere zin en gaan niet in op de zware houten kloofhamer. Men zie daarvoor de resultaten van vraag 17, lijst 13 (1945) van de Dialectencommissie. Vergelijk ook V a k t a a l pag. 169.

B

Het lijkt niet nodig een zakelijke toelichting te geven bij wat de kaart verstaat onder bijl. Bedoeld is de langstelige bijl, in bepaalde delen van het land *aks* genoemd, ook wel eens *axebiel* (G 77), *hakse biel* (G 59), *haksebijl* (C 108) of *hekse biel* (C 30), meest echter kortweg *bijl*. Wat men doorgaans onder beitel zal hebben te verstaan maakt een afbeelding op de kaart duidelijk. De uniformiteit op dit punt is evenwel minder groot, dan men uit de interpretatie, die globaliserend is, zou